ארץ זבת חלב ודבש

1. **משנה מסכת ראש השנה פרק א משנה א**

ארבעה ראשי שנים הם: באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים. באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה. רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי. באחד בתשרי ראש השנה לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות. **באחד בשבט ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים: בחמשה עשר בו:**

2. **בראשית רבה פרשת לך לך פרשה לט**

אמר רבי לוי בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהרים ובארם נחור, ראה אותן אוכלים ושותים ופוחזים, אמר הלואי לא יהא לי חלק בארץ הזאת וכיון שהגיע לסולמה של צור ראה אותן עסוקין בניכוש בשעת הניכוש, בעידור בשעת העידור, אמר הלואי יהא חלקי בארץ הזאת, אמר לו הקדוש ברוך הוא לזרעך אתן את הארץ הזאת.

3. **ויקרא רבה פרשת קדושים פרשה כה סימן ג**

ר"י ב"ר סימון פתח אחרי ה' א-להיכם תלכו, וכי אפשר לבשר ודם להלוך אחר הקדוש ברוך הוא... אלא מתחלת ברייתו של עולם לא נתעסק הקדוש ברוך הוא אלא במטע תחלה הה"ד ויטע ה' א-להים גן בעדן, אף אתם כשנכנסין לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחלה הה"ד כי תבאו אל הארץ.

4. **כתבי הרמב"ן חלק א עמוד תכח**

דמיתיך הורתי ליולדת שמת בנה בחיקה, ובחלב בשדיה למכאובים, ותיניק את גורי הכלבים, ואם כל זה מאסו בך עוגבים, ושממו עליך אויבים... ורבה העזובה בקרב הארץ השמנה והרחבה, כי הם אינם עגונים לך, וגם את אינך ראויה להם, מהמונם, ולא מהמהם ולא נה בהם.

5. **רמב"ן ויקרא פרק כו פסוק טז**

וכן מה שאמר בכאן ושממו עליה אויביכם, היא בשורה טובה מבשרת בכל הגליות שאין ארצנו מקבלת את אויבינו, וגם זו ראיה גדולה והבטחה לנו, כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר היתה נושבת מעולם והיא חרבה כמוה, כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם:

6. **תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צז-צח**

רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה - אין נגאלין? אלא, חקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב... **ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא:**

7. **מתפילת הגר"א**

יזכני ה' יתברך לנטוע במו ידי עצי פרי בסביבות ירושלים, לקיים: "כי תבואו אל הארץ ונטעתם" בסוד קץ המגולה.

8. **הרב קוק, מגד ירחים לחודש שבט**

מטעי עצי פרי על אדמת קדש, יפריחו תקות דור דורים.

9. **שמות פרק טו פסוק יז**

תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ ה' מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ:

10. **ויקרא פרק יט**

(כג) וְכִי **תָבֹאוּ** אֶל הָאָרֶץ **וּנְטַעְתֶּם** כָּל עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל:

(כד) וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַה':

(כה) וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁת תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אֲנִי ה' א-להיכם:

11. **דברים פרק ח**

(ז) כִּי ה' א-להיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר:

(ח) **אֶרֶץ** חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן **אֶרֶץ** זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ:

(ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל וּמֵהֲרָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחֹשֶׁת:

(י) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' א-להיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

12. **תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מא עמוד ב**

רב חסדא ורב המנונא חזו יתבי בסעודתא. אייתו לקמייהו תמרי ורמוני. שקל רב המנונא בריך אתמרי ברישא. אמר ליה רב חסדא: לא סבירא ליה מר להא דאמר רב יוסף ואיתימא רבי יצחק: כל המוקדם בפסוק זה קודם לברכה? אמר ליה: זה שני לארץ, וזה חמישי לארץ. אמר ליה: מאן יהיב לן נגרי דפרזלא ונשמעינך.

13. **עין אי"ה ברכות פרק שישי פסקה מ**

כשם שהברכות עצמן מעירות את הלבבות לדיעות ישרות, שהן אבות למעשים ישרים ומדות טובות, כן גם פרטיהן להלכותיהן בנויים ע"פ דרכים מפולשים למדות טובות ויקרות, ועקרי תורה באמונות ודעות. ובאשר חבת ארץ הקדש היא יסודה של תורה, שהיא מביאה את כלל עם ה' וכלל העולם כולו להשלמתם, על כן מחוברים הם עניני הברכות בהקדמתם בסמיכתם לארץ שבתורה, להורות כי כל הקרוב קרוב יותר לארץ, ומי שיש לו יותר אהבה לארץ ויותר השתדלות בענין ישוב ארץ הקדש הוא מוקדם לברכה והוא קרוב יותר אל השלימות שזוכים בה... **ולמדנו מכאן כמה גדולה היא המעלה של מי שמשתוקק לישב ארץ הקדש, אפילו לשם התכלית החומרית של הכלל, כי אצל הכלל יהפך תמיד כל ענין גשמי לרוחני, והתכלית העליונה בא תבוא על ידי חבור עם ה' בארץ ה'.** על כן מי שיש לו קורבה יתירה לארץ הקדש, אפילו במדרגה הנמוכה, יש לנו לחזקו ולאמצו ולהקדימו לברכה, ממי שמתאחר ומתרחק, אף על פי שבתוך הלב יהיה המתרחק בעל מדרגה יותר עליונה, מכל מקום ישוב הארץ וחבתה בפועל הוא דבר נשגב... ויש לנו לימוד,שצריך לחזק את הכוחות החומריים של כלל האומה, ומזה יבא גם כן חיזוק להכוחות הרוחניים.

14. **בראשית פרק א**

(יא) וַיֹּאמֶר א-להים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זָרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ וַיְהִי כֵן:

(יב) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זָרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא א-להים כִּי טוֹב:

15. **ויקרא פרק כו**

(ג) אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם:

(ד) וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ:

16. **רש"י ויקרא פרק כו פסוק ד**

ועץ השדה - הן אילני סרק, ועתידין לעשות פירות:

17. **שמות פרק טו**

(כב) וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מָיִם:

(כג) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ מָרָה:

(כד) וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה נִּשְׁתֶּה:

(כה) וַיִּצְעַק אֶל ה' וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ:

(כו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה' א-להיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רֹפְאֶךָ:

(כז) וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים **תְּמָרִים** וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמָּיִם:

18. **ר' נחמן משיבת נפש פסקה מג**

הצדיק נקרא תמר, בחינת צדיק כתמר יפרח, כי **תמר לשון תמורה**, כי הצדיק ממיר ומחליף הכל לטובה, וכל הקטרוגים מהפך אותם לזכות, בבחינת אם יש עליו מלאך מליץ מני אלף...

19. **שמות פרק יט**

(ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי **מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וגוי קָדוֹשׁ** אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

20. **שמות פרק ג**

(ו) וַיֹּאמֶר אָנֹכִי א-להי אָבִיךָ א-להי אַבְרָהָם א-להי יִצְחָק וא-להי יַעֲקֹב וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל הָא-להים:

(ז) וַיֹּאמֶר ה' רָאֹה רָאִיתִי אֶת עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת מַכְאֹבָיו:

(ח) וָאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִוא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה אֶל **אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ** אֶל מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: